

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความ แก่กระทู้ธรรม นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรม และศึกษาผลการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ของนักเรียน ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดทองนพคุณ ตำบลบางจาก อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ปีการศึกษา 2562 จำนวน 30 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดทองนพคุณ ทั้งหมด จำนวน 30 คน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทองนพคุณ 1 ท่าน ครูประจำชั้น โรงเรียนวัดทองนพคุณ 3 ท่าน เจ้าอาวาส วัดทองนพคุณ 1 ท่าน รองเจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ 1 ท่าน และพระสงฆ์ผู้สอนพระปริยัติธรรม 3 ท่าน รวมทั้งหมด 9 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ชุดพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม แบบสอบถาม เกี่ยวกับพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม แบบวัดทักษะการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีรายละเอียดดังนี้

1. ชุดพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มีรายละเอียดดังนี้

การจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนในครั้งนี้นำผู้วิจัยนำเอกสารแนวทางการจัดการเรียนรู้ธรรมศึกษา ชั้นตรี วิชาวินัย (เบญจศีล-เบญจธรรม) ของสำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2558 : 1-90) และหลักสูตรธรรมศึกษา ชั้นตรี ของคณะสงฆ์และรัฐบาล (2558 : 1-5) มาใช้เป็นการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วย 4 บท ได้แก่ บทที่ 1 ศีลและวินัย บทที่ 2 เบญจศีล บทที่ 3 เบญจธรรม และบทที่ 4 การเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม

2. แบบวัดความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังเรียน จำนวน 50 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด (Close End) คือ ผู้ตอบเลือกตอบตามตัวเลือกที่กำหนดให้เพียง 1 คำตอบ (สำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2558 : 92-105)

3. แบบวัดทักษะการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม กระจายเพื่อเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม โดยมีหัวข้อของการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ดังนี้ คณะสงฆ์และรัฐบาล (2558 : 1-5)

อตตา หิตตโน นาโถ ตนแลเป็นที่พึ่งของตน

ที่มา: คัมภีร์ขุททกนิกาย อัมมปทคาถา (ขุ.ธ.)

ขนฺติ ตโปตปสฺสึโน ความอดทน เป็นตบะของผู้บำเพ็ญเพียร

ที่มา: สวดมนต์ฉบับหลวง (ส.ม.)

ธมฺมจาริ สุขํ เสติ ผู้ประพฤติธรรม ย่อมอยู่เป็นสุข

ที่มา: คัมภีร์ขุททกนิกาย อัมมปทคาถา (ขุ.ธ.)

อาโรคฺยา ปรมา ลาภา ความไม่มีโรค เป็นลาภอันประเสริฐ

ที่มา: คัมภีร์ขุททกนิกาย อัมมปทคาถา (ขุ.ธ.)

สุโข ปุญฺญสฺสอฺจฺโย การสั่งสมบุญ เป็นสุขในโลก

ที่มา: คัมภีร์ขุททกนิกาย อัมมปทคาถา (ขุ.ธ.)

สีลํ โลเก อนุตฺตรํ ศีล เป็นเยี่ยมในโลก

ที่มา: คัมภีร์ขุททกนิกาย อัมมปทคาถา (ขุ.ธ.)

ซึ่งการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมมีคะแนนทั้งสิ้น 100 คะแนน มีใช้หลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 1) แต่งได้ครบตามกำหนด (ตั้งแต่ 2 หน้ากระดาษขึ้นไป) ให้ 10 คะแนน
- 2) อ้างสุภาษิตเชื่อมได้ตามกฎ (1 สุภาษิต) ให้ 15 คะแนน
- 3) เชื่อมความกระทู้ได้ดี ให้ 15 คะแนน

- 4) อธิบายความสมกับกระทู้ที่ตั้งไว้ ให้ 15 คะแนน
- 5) ใช้สำนวนสุภาพเรียบร้อย ให้ 15 คะแนน
- 6) ใช้ตัวสะกดการันต์ถูกต้องตามหลักภาษา ให้ 10 คะแนน
- 7) สะอาดไม่เปรอะเปื้อนๆ ให้ 20 คะแนน

4. แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ความเมตตา-กรุณา คู่กับศีลข้อที่ 1 สัมมาอาชีวะ คู่กับศีลข้อที่ 2 ความสำรวมในกาม คู่กับศีลข้อที่ 3 ความมีสัจย์ คู่กับศีลข้อที่ 4 และความมีสติรอบคอบ คู่กับศีลข้อที่ 5 จำนวน 40 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามค่าน้ำหนักวิธีของลิเคิร์ท (Likert) ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาระดับความคิดเห็น 5 ระดับความคิดเห็น ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับการพัฒนามากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับการพัฒนามาก
- 3 หมายถึง ระดับการพัฒนาปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับการพัฒนาน้อย
- 1 หมายถึง ระดับการพัฒนาน้อยที่สุด

5. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) เพื่อให้ครอบคลุมประเด็นปัญหาในการวิจัย ซึ่งแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ชุดพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักสูตรธรรมศึกษา ชั้นตรี และแนวทางการจัดการเรียนรู้ ธรรมศึกษา ชั้นตรี เพื่อนำมาใช้เป็นเอกสารในการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดทองนพคุณ

1.2 คัดเลือกหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เน้นหลักเบญจศีล-เบญจธรรม เพื่อสร้างเป็นชุดพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม จำนวน 4 บท ได้แก่

บทที่ 1 ศีลและวินัย

บทที่ 2 เบญจศีล

บทที่ 3 เบญจธรรม

บทที่ 4 การเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม

1.3 สร้างชุดพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จำนวน 4 บท เพื่อใช้ในการสอนเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวมระยะเวลาในการสอนทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง

2. แบบวัดความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

2.1 ศึกษาเอกสารแนวทางการจัดการเรียนรู้ธรรมศึกษา ชั้นตรี วิชาวินัย (เบญจศีล-เบญจธรรม) ของสำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2558 : 1-90) เพื่อนำมาสร้างเป็นแบบวัดความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

2.2 นำแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียนจากเอกสารแนวทางการจัดการเรียนรู้ธรรมศึกษา ชั้นตรี วิชาวินัย (เบญจศีล-เบญจธรรม) ของสำนักส่งเสริมกิจการการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2558 : 92-105) มาใช้ในการวัดความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

2.3 นำแบบวัดความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมไปให้นักเรียนทำก่อนเริ่มการสอน วิชาวินัย (เบญจศีล-เบญจธรรม) จากนั้นทำการเรียนการสอนจนครบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

2.4 นำแบบวัดความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมไปให้นักเรียนทำหลังเรียนวิชาวินัย (เบญจศีล-เบญจธรรม) เพื่อเก็บคะแนนหลังเรียน

3. แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรม นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี

3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรม

3.2 กำหนดตัวแปรและนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับขอบข่ายและเนื้อหาที่กำหนด

3.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2559 : 105) ข้อคำถามที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.05 ถือว่าข้อคำถามมีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) สามารถนำไปใช้ได้ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00

3.5 นำข้อมูลผลการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนวัดเจริญศรีมณีผล (สุวรรณไวยประชานุกูล) ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Crobach, 1990 : 202-204) แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ปรับปรุงข้อคำถามก่อนนำไปใช้จริง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.955

3.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อปรับแก้ไขครั้งสุดท้าย แล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรม นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี

4.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม

4.2 กำหนดตัวแปรและนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview)

4.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอ คำแนะนำตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขให้ตรงกับขอบข่ายและเนื้อหาที่กำหนด

4.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์เพื่อปรับแก้ไขครั้งสุดท้าย แล้วจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวม ข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบุรี เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทองนพคุณ ตำบลบางจาก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในการเข้าไปเก็บรวบรวม ข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 โรงเรียนวัดทองนพคุณด้วยตนเอง

3. นำแบบวัดความรู้ เรียงความแก้กระทู้ธรรม แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับ กลับคืนมา มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ก่อนนำไปประมวลผลเพื่อหาค่าสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ ดังนี้

1. การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของคะแนนความรู้เกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรมก่อนและหลังเรียน ด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม โดยใช้ t- test แบบกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระแก่กัน (t - dependent)

2. วิเคราะห์การวัดทักษะการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้มาหา ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อวัดระดับทักษะความสามารถในการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ของนักเรียน โดยใช้เกณฑ์การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ไว้ดังนี้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554 : 10)

คะแนนที่คำนวณได้	การแปลผล
0.00-49.99	มีทักษะอยู่ในระดับปรับปรุง
50.00-59.99	มีทักษะอยู่ในระดับพอใช้
60.00-74.99	มีทักษะอยู่ในระดับดี

75.00-89.99

มีทักษะอยู่ในระดับดีมาก

90.00-100.00

มีทักษะอยู่ในระดับดีเยี่ยม

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยไว้ดังนี้ (Best, 1981 : 184)

คะแนนค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก

คะแนนค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย

คะแนนค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)